

Mark 3,23-28. Preken på 11. søndag i treenighetstiden 2018

Dette hellige evangeliet står skrevet hos evangelisten Markus i det 3. kapitlet.

En gang Jesus gikk gjennom en kornåker på sabbaten, begynte disiplene å plukke aks der de gikk. Da sa fariseerne til ham: «Se der! Hvorfor gjør de det som ikke er tillatt på sabbaten?» Han svarte: «Har dere aldri lest hva David gjorde, da han var i nød og både han og mennene hans sultet? Han gikk inn i Guds hus, den gang Abjatar var øversteprest, og spiste skuebrødene, som bare prestene har lov til å spise; han gav også til dem som fulgte ham.» Og Jesus sa til dem: «Sabbaten ble til for menneskets skyld, ikke mennesket for sabbatens skyld. Derfor er Menneskesønnen herre også over sabbaten.»

Slik lyder det hellige evangeliet.

Mine prekener blir alltid til i møtet mellom bibeltekstene og livet, mitt eget eller andres. Vi vil alltid forstå Guds ord i lys av den virkeligheten vi lever i selv, og Ordet fra Gud blir ikke levende om det ikke har noe å si til våre liv. Slik har det alltid vært. Slik var det for Luther da han omsatte de ti bud til bud som kunne brukes i en undervisningssituasjon for vanlige

mennesker på 1500-tallet, og slik var det for Jesus da han underviste sine disipler og dem som ellers var interessert i å høre på ham: Hvis ikke budene fra Moseloven tjente livet, ja – så var både Luther og Jesus villige til å legge dem på historiens skraphaug.

Det er ganske radikalt, ganske så suverent og dristig! Men det er altså i en slik radikal tradisjon vi står, vi som kaller oss kristne, og enda mer vi som kaller oss lutheranere.

La oss kikke et øyeblikk på de ti bud som vi hørte i originalversjonen fra 2. Mosebok for litt siden (2 Mos 20,1-17): Hvor mange bud hørte vi *egentlig*? Minst 11 vil den som lytter godt, svare. Men ikke alle disse budene har fått innpass i Luthers katekisme. Det såkalte *billedforbudet* som er bud nr. 2 i originalversjonen og som sier at man ikke skal lage seg bilder av noe levende på jorden eller i havet; Luther syntes åpenbart at dette budet var irrelevant i hans egen tid. Bort med det! Billedkunsten skulle få leve, men han *omdefinerte* kunsten som var malt på de mange kirkeveggene. Fra å være bilder som noen kanskje kunne komme til å dyrke, gjorde ham dem til pedagogiske virkemidler. Bildene fortalte bibelfortellinger - nyttig og bra. Det var ikke Luther som drev med den såkalte

billedstormen som fulgte i reformasjonens kjølevann. Det var det andre, mer fundamentalistiske kristne som sto for.

Dette bare som et eksempel på den pragmatiske bibelfortolkningen Luther sto for når det gjaldt ting han oppfattet som mindre vesentlige. Han hadde et godt forbilde i Jesus, som riktignok videreførte og bekreftet en del av budene i den jødiske Loven, men som med stor frimodighet brøt visse andre. Som dette sabbatsbudet: Vi har flere eksempler i evangeliene på hvordan han bryter sabbatsbudet – alltid fordi hensynet til medmenneskers ve og vel veier tyngre enn budet i seg selv.

Men det er ikke så lett for oss mennesker å fri oss fra lover og regler. Jesu suverene holdning til Loven ble rett og slett *for* radikal for mange mennesker, til og med dem som gjerne ville omfavne den nye læren. Det ble Paulus sin kampsak å kjempe for det radikale i den nye troen – at den jødiske Loven faktisk ikke lenger skulle ha noen frelsende funksjon for det nye gudsfolket. Men det var lettere sagt enn gjort. Skikken med *omskjæring* satt så dypt hos jødene, at selv om de gjerne omfavnet Jesu lære, hadde de store problemer med å slutte å omskjære sine guttebarn – eller la være å anbefale omskjæring

for ikke-jøder som ble kristne. Det var jo omskjæringen som var selve tegnet på at de var Guds folk. Problemet var bare – som Paulus påpeker i brevet til galaterne – at hvis man går inn på den måten å definere gudsforholdet, forplikter man seg til å holde hele loven – og da er man like langt. Da blir Jesu frelsesverk verdiløst. «Til frihet har Kristus frigjort oss!» skrev Paulus (Gal 5,1-6). Det ville være meningsløst å underkaste seg Lovens åk nok en gang!

Vi er inne i treenighetstiden i kirkeåret. Den grønne liturgiske fargen symboliserer vår vekst og utvikling som kristne. Å vokse som kristne er en smertefull prosess. Det innebærer å gå fra enkel barnelærdom til en moden kristen tro. Enkel barnelærdom er i denne sammenheng Luthers katekisme hvor de ti bud har en sentral plass. Når jeg iblant snakker med mennesker om hva de verdsetter i kristendommen, er det ikke sjelden at de ti bud bringes på bane. - De ti bud er jo bra, sier noen. - Det handler om å vite forskjell på rett og galt. Det handler om verdier.

- Ja, det er vel og bra, hender jeg at jeg svarer da, - men *det* er ikke kristendom. Det er i beste fall jødedom – eller la oss like gjerne kalle det *folkeskikk*: Du skal ikke drepe, lyve, bryte ekteskapet, misunne og baktale; hvem er uenig i det? Men det er

ikke kristendom. Kristendom defineres ved helt andre ord. Kan dere gjette hvilke? **Nåde. Tilgivelse.**

Hver gang vi ikke er i stand til å følge budene, ja hver gang vi bryter dem, hver gang vi går på trynet og får smake konsekvensene av våre egne feilsteg – hva da? Hver gang vi må komme krypende til korset og nok en gang be: Herre Jesus, se i nåde til meg arme, syndige menneske! - hva slags kristne er vi da? Jo, da er vi blitt modne kristne!

Å være en moden kristen er å ha gått på en smell, men blitt innhentet av ham som gikk gjennom kornåkeren med disiplene sine, plukket aks og spiste, - og talte fariseerne midt imot igjen og igjen når de pukket på budene, men glemte nestekjærligheten. Å være Jesu følgesvenn er å våge å løfte blikket mot ham som de hengte på et kors og be: Herre, husk på meg når du kommer i ditt rike! Å følge Jesus er å tro på den nåden han forkynte og satse alt på at tilgivelse gjelder – også for meg.

Det jeg har sagt nå, er gammelt nytt. Men kanskje er det godt nytt likevel? Vi er så forskjellig skrudd sammen som mennesker, og for noen er det lett å tro evangeliet og regne seg

som tilgitt nesten uansett. Men så er det kanskje ikke så lett likevel? For noen av oss bærer på ting vi ikke tror tåler dagens lys. Vi forteller det ikke til mange, men det er som om det hefter noe ved oss som aldri gjør oss gode nok. Du vet det hvis du har det slik. Da kan det være en hjelp å gå til skrifte. Den gamle skikken er fortsatt i bruk i vår kirke og kan gjerne brukes oftere. Jesus sa det slik: «Kom til meg alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile» (Matt 11,28). Å gå til skrifte er å gå til en som er satt til å formidle Jesu frigjørende budskap til sine medmennesker, fortelle hva som plager en og få tilsagt syndenes tilgivelse én gang for alle. Skriftemålet er ikke *nødvendig* for å bli tilgitt, for det blir du om du ber om tilgivelse i ditt hjerte også, men det er et pedagogisk virkemiddel: Iblant trenger vi mennesker å få høre Guds klare ord om tilgivelse sagt direkte til oss fra et annet menneske.

«Til frihet har Kristus frigjort oss,» sa Paulus. Jeg gjentar det så gjerne: Til frihet har Kristus frigjort deg og meg. Tenk så bra å være fri til å leve som oppreiste mennesker i Guds rike! Her er bruk for alle og plass til alle, akkurat slik vi er. La oss derfor reise oss og bekjenne vår tro på ham som har gitt oss livet i gave for å leve og vokse som mennesker og kristne. 979.1